

De Vriendenkring

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

www.Quakers.nu

86e jaargang nr. 10

november 2015



Meditatie op de najaarsbijeenkomst terwijl het bootje met nieuwe deelnemers langs vaart

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Minimum Abonnementenprijs:

Nederland €25,00 per jaar

Europa €29,00 per jaar (per 1 januari wordt dit verhoogd)

Wereldwijd €34,00 per jaar

Bankrek.NL31 TRIO 0390 3895 60 t.n.v. Maandblad De Vriendenkring te Assen.
(nieuw!)

De verzendkosten voor Europa en de rest van de wereld zijn gelijk getrokken en bedragen €3,45 per poststuk tussen 50 en 100 gram. De minimum abonnementsprijs voor buitenland moeten we tot onze spijt per 1 jan 2016 verhogen. Voor buitenlandse abonnees geldt IBAN: NL31 TRIO 0390 3895 60; BIC:TRIONL2U.

Nieuwe abonnees en adreswijzigingen doorgeven aan dickkamma@ziggo.nl

Redactieadres: Sytse Tjallingii Zwolle, 038-4608461/0640030923

E-mail adressen:

Redactie (kopij en inlichtingen)

vriendenkringredactie@gmail.com

Abonnementen, Verzending, Financiën en Vormgeving dickkamma@ziggo.nl

Administratie

coriegarde@ziggo.nl

Eindredactie Sytse Tjallingii

[syitsemarlies@gmail.com](mailto:sytsemarlies@gmail.com)

Vaste medewerkers:

Hylkia Nieuwerth (correctie), Wils 't Hart (kopij) Dick Kamminga (abonnementen, lay-out, verzending) Sytse Tjallingii (hoofd/eindredactie), Corien van Garderen (administratie), Marianne van der Zee (redactielid)

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom!

Zie ook de tips en aanwijzingen voor auteurs op:

<http://Quakers.nu/nl/Vriendenkring/Tips%20voor%20Auteurs>

Sluitingstermijn kopij: 15e van iedere maand, tenzij anders afgesproken.



De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt.

Bezoek daarom geregeld onze internet site:

www.Quakers.nu

Er komen meer dan 1000 bezoekers per week op onze website

In dit nummer:

Quakerretraite 2016 - 'de Innerlijke Pelgrim'	3
Van de redactie	4
Sytse Tjallingii (redactie)Eenzaamheid.	4
Eenzaamheid.....	5
Een gelukzoeker?.....	6
Quaker Grensbijeenkomst 2015.....	8
Het Weekend van de werkwoorden: Inspireren, Ondersteunen en Aanmoedigen.	10
Ramallah Friends Meeting.....	13
Nieuwsbrief herfst 2015.....	13
Met Peace Brigades International naar Guatemala	17
“ Ik werd een landloopster genoemd,en geslagen”.	21
De Witte Veer (vervolg)	23
EcoQuaker: Pepernoten zelf bakken!.....	28
Lid worden van ‘de Quakers... wat betekent dat?	30
Twee levens in Calais	34
Bezoek aan Bethlehem.....	37
De handel gaat door	41
Handen en voeten.	42
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?.....	43
Vrienden in het hele land	44

Quakerretraite 2016 - 'de Innerlijke Pelgrim'

De retraite van 2016 zal weer gehouden worden in de St Willibrodsabdij in Doetinchem.

Het zou fijn zijn als iedereen die mee wil gaan zich vroegtijdig op wil geven, je kunt ook melden: ik wil graag mee, maar weet nog niet of het lukt. Dan houden we er rekening mee en kunnen we je bereiken. De kosten zijn 130 euro, we proberen weer een kleine Pelgrimswandeling te houden op weg naar het klooster toe. We vragen je om mee te denken over de invulling van het thema van de retraite, gedichten en verhalen zijn erg welkom.

Opgaven, vragen, goede ideeën en wensen graag naar wils 't hart hartenhuis@planet

Na opgave krijg je in december alle verdere informatie toegestuurd.

We kijken uit naar een mooie, geïnspireerde retraite.

de retraitecommissie

Van de redactie

Op het ogenblik dat ik dit schrijf, zijn we in Bethlehem, dat op de West-bank, Palestina ligt. We zijn gisteren aangekomen en hebben een vlotte reis gehad. We waren toch wel een beetje gespannen vanwege alle berichten over onrust. Maar we beseffen ook dat de problemen goed te lokaliseren zijn en vaak maar in enkele straatgedeelten plaats vinden. We zijn vanmorgen met een groep vrouwen van het Arabisch Onderwijs Instituut (AEI) langs de muur met al zijn wachttorens en muurschilderingen, gelopen vanaf het vluchtelingenkamp Aida, langs het graf van Rachel, (waar je alleen bij kunt komen via de Israëliëse kant), naar het AEI. Telkens werd er uitleg gegeven door één van de vrouwen over een stuk geschiedenis met zeer persoonlijke verhalen, die vaak heel emotioneel zijn. Meer hierover in het artikel over ons werk in Bethlehem. Op de muur, zijn niet alleen veel schilderijen maar ook veel borden van het ‘Wallmuseum’, met Palestijnse verhalen, over de bezetting en de onderdrukking. Naderhand hebben we feedback gegeven over de manier waarop ze gepresenteerd hebben. Vooral als ze vertellen over wat hen zelf is overkomen, is hun presentatie zeer sterk. Allerlei feiten zoals jaartallen en aantallen inwoners zijn snel vergeten. Toen we weer terug waren in ons pension, roken we een vreemde lucht en dachten meteen dat het te maken had met de onrust, waarvan we ’s morgens de traangasgranaathulzen op de weg hadden gezien. Gelukkig kon Mary, die ons zeer gastvrij in haar pension verzorgt vertellen, dat haar buurman aan het barbecueën was. Zo zie je maar hoe snel een bepaalde overtuiging, ons beeld van de werkelijkheid vervormt. Dat is onze uitdaging hier om onbevooroordeeld naar verschillende mensen in Palestina en Israel te luisteren met respect voor ieders model van de wereld en we houden hen in het Licht.

Een positief bericht is dat er zaterdagavond een demonstratie was van Israëliërs en Palestijnen in Jeruzalem tegen het geweld onder de leus ‘Standing together’ en de nadruk op vredelievende dialoog en tegen het geweld.

In deze Vriendenkring, een verslag van de grensbijeenkomst en de herfstbijeenkomst, waarbij zo duidelijk naar voren komt hoe belangrijk het voor ons als Quakers is om stil te zijn en naar dat van God in ons en de ander te luisteren.

Sytse Tjallingii (redactie)

Eenzaamheid.

door Eduard R. Akkerman geïnspireerd door een gedicht in de Franse taal van Olivier Boutin .

*In zich
draagt mijn hart
een lichtend spoor,
precieus,
fragiel,
dat reikt
tot lang voor gister nog.
Van ongenoegens
mij ontdaan,
onschuld ontstegen,
verwij ik
in de stiltes,
restend
op mijn wegen,
ontvankelijk
ten leste
voor jouw verzweven
in gedachtendromen en
je hunkering
naar wat was.
Een onrust
domineert
de meltkroes
van mijn gevoel.
In die eenzaamheid
hervind ik jou,
als weleer.*



Een gelukzoeker?

door Sytse Tjallingii naar aanleiding van zijn bezoek aan de Jungle bij Calais

Een bom ontploft vlak bij!
Vallend puin aan mijn zij.
Kinderen aan de hand,
Weg, naar een veilig land!
Ik sleep me voort,
Gevaar, uitputting, tot naar het veiliger oord.
Lopen, voortslepen tot over de grens,
Dat is de uiterste beproeving voor een mens.
Dagen, weken, maanden, jaren wachten,
De speelbal van ongrijpbare machten.
Dan slaat de honger toe, hoe te overleven?
Hoe lang duurt het tussen leven en dood te zweven?
Met groot verdriet laat ik vrouw en kinderen in het kamp,
Ik kan niet blijven toezien, ik weet geen grotere ramp.
Over het water, waar de verdrinkingsdood op ons loert,
Stromen wanhopige mensen door smokkelaars ontvoerd,
Door Europa reis ik van grens naar grens,
Ik heb echt maar één wens.
Een veilige toekomst te bouwen,
Weg van waar zoveel mensen rouwen.
Dan bij het Kanaal is het stop,
Dubbele hekken met rijen scheermesjes er op.
Politie houdt de wacht,
Mijn kans wagen in de nacht.
Kan ik met één sprong het wagen?
Springen op een trein, een vrachtwagen,
Zal die me naar Engeland brengen?
Om zo mijn missie te volbrengen?
Maar ik spring mis, raak gewond.
Hoe word ik weer gezond?
Ik keer in de 'Jungle' terug
Met pijn in mijn been, in mijn rug.
Lekkende tentjes, rotsooi er om heen
Hoe sla ik me hier doorheen?
Hoe krijg ik ook maar een beetje geluk?
Maar mijn leven loopt helemaal stuk!
Stilstaand, stinkend afvalwater,
Mijn doel schuift naar later, later....

In de rij, voor schoenen, voor kleding, voor eten
Ik wil werken, dat wil mijn familie weten,
Hoe lang nog houden jullie ons tegen?
Hoe lang hebben jullie gezwegen?
We zoeken allemaal geluk in ons leven!
Iedereen in geluk laten delen, dat is ons streven.
Dat van God in ons dat zoeken is ons levenswerk,
Daarom bouwen we ook op onze vlucht een kerk.



ethiopische christelijk vluchtelingen zoeken 'geluk' in hun zelf gemaakte kerk in de jungle bij Calais

Quaker Grensbijeenkomst 2015

van 18-20 September in het Regina Carmelli Klooster in Sittard

door Elly Bruijn

Dit is een jaarlijks gebeuren in onze wijdere Quaker familie, die begon NA DE TWEEDE WERELDOORLOG toen Duitse en Nederlandse Vrienden het idee hadden om bij elkaar te komen. Dat groeide met België, Luxemburg en ook Groot Brittannië en Frankrijk. Er was zelfs één Vriend die helemaal uit zuid Frankrijk kwam (een geëmigreerde Schot!) en ook Tony Weeks ontbrak dit jaar niet. Dit jaar was de Nederlandse JV verantwoordelijk en werd het dus in Nederland gehouden. Geen kleine klus dus, maar het liep allemaal prima.



posters maken over Ecojustice

Ik heb nu verschillende grensbijeenkomsten meegemaakt en geniet er altijd van. De gastsprekers die ik heb mogen mee maken hebben mij veel te denken gegeven en meer inzicht, van Spinoza tot het Universum tot (dit jaar) Peace and Ecojustice. Kees Nieuwerth presenteerde in het Engels en gaf ons de tekst erbij om het beter te volgen. 'A New World is Possible – if we dare to act.' Hij vertelde hoe hij vooruitgang zag en ook een toename in de samenwerking tussen vele groepen wereldwijd die zich allen voor vrede en gerechtigheid inzetten. Maar ook hoe de komende wereld conferentie daar aan kunnen bijdragen, zodat we met meer saamhorigheid kunnen werken aan het doel. Niet meer *alleen* 'you in your small corner and I in mine', hoewel dat ook nog steeds natuurlijk kan.

Het was niet alleen stilzitten en luisteren, in kleine groepen bogen wij ons over vragen die Kees had gesteld: hoe houden wij Quakers ons aan onze getuigenissen? Wat is 'Ecojustice' en hoe kunnen wij onze verantwoordelijkheid nemen? Hoe nemen we in onze Maandvergaderingen en Jaarvergadering deel aan de 'Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede?' Hoe kunnen wij als gemeenschap de internationale Quaker organisaties hierbij steunen? En, onder het uitdagende 'Een oproep naar gedurfde actie en visie': hoe steunen we en doen we mee aan hun projecten? En hoe dagen we onszelf en anderen uit in de strijd tegen klimaatverandering? Als hulpmiddel bij het gesprek konden we een grote poster maken ofwel voor onszelf of als een groep invullen hoe wij aan deze vragen tegemoet konden komen (antwoorden is denk ik een te grote opgave!).

Deze posters werden voor de volgende sessie op tafels neergelegd in de grote ruimte en bij elke tafel stond iemand van de groep die de poster hadden gemaakt. Leuk om te zien wat een variatie aan ideeën er dan uit komt!

Een vaste en fijne gewoonte is het kaartjes sturen naar Vrienden die niet konden komen of die een moeilijke tijd doormaken. Dit keer lagen de kaarten op tafels *achter* de rij stoelen, wat een mooie gelegenheid tot het maken van een foto verschaftte.

Ook een vast punt op de agenda is de 'Bonte Avond' op de zaterdag avond. Dit is soms grappig, soms ontroerend, soms verbazend creatief. Al met al een mooi samenkomen dat als een soort familie gevoel begint te geven.

elkaar inspireren



Het Weekend van de werkwoorden: Inspireren, Ondersteunen en Aanmoedigen.

**Najaarsbijeenkomst okt. 2015 te Dordrecht
Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede**

door Wils 't Hart

Je gaat op reis en vlak bij de bestemming moet je een telefoonnummer bellen. Dan komt er een bootje aanvaren en brengt je naar het Nivon-huis. Wat verrassend, je bent meteen helemaal weg van de “andere” wereld, in een natuurgebiedje rondom in het water, in de herfstzon, met ijsvogels en rijpe kastanjes en een stel Quakervrienden.

We zijn dit weekend bij elkaar gekomen om over het thema de Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede te praten en inhoud te geven

voor de Nederlandse Quakers. Een aantal van ons zal in januari 2016 naar Peru gaan, naar de grote wereldconferentie op dit thema.

Vrijdagavond verzorgde Willem Furnée een eerste bijdrage, een gesprek vol met

overdenkingen. Erg mooi

vond ik om bij een vraag eerst de vraag zelf te overdenken en te onderzoeken, vóór het zoeken naar antwoorden. Hier kwam Loes op terug in de epiloog met een mooi gedicht van Rilke dat we hierna zullen afdrukken. We keken en luisterden we naar het “Pelgrimsgebed” door Amanda Strijdom, een prachtig lied in het Zuid-Afrikaans (You tube! Vertaling op songteksten.nl)

De volgende morgen zijn we gaan spelen met het spel dat Erik gemaakt heeft. Het is een Pelgrimroute die je samen loopt met een dobbelsteen en verschillende kaartjes, ze nodigen uit voor een diepgaand gesprek (de kaartjes natuurlijk). Het werden uitvoerige gesprekken over wij als



Het spelen van het pelgrim spel, ontworpen door Erik Dries

Quakers, de wereld en onze taak en ook over onszelf, soms behoorlijk confronterend.

Het spel kent geen winnaars en verliezers, maar medespelers en gesprekspartners. De spellen zijn meegegeven naar de MV's, zodat ze ook daar gespeeld kunnen worden.

We eindigden met de vraag: wat is het speerpunt voor de Quakers? Speerpunt bleek niet zo'n Quakerwoord te zijn, maar iedereen snapte wat bedoeld werd. Na het 2 maal spelen van het spel hebben we een kringgesprek gehouden over wat voor ons belangrijk is, nu en in de toekomst, het speerpunt dus.

Op zondag gingen we daarop door. Na weer een gespreksronde, nu buiten in de zon in de boomgaard, konden we "gesprek met onze voeten". Ieder van ons kon een stelling pomen en je werd uitgenodigd je aan te sluiten bij die Vriend, als je het



gesprek met de voeten

daarmee eens was. Bij een volgend opmerking kon je al of niet weer daarbij aansluiten. Het werd een heel gewandel maar uiteindelijk voelden we ons allemaal het beste met een gezamenlijke uitkomst. Concerns komen, die kan je niet gaan opzoeken. Is er een concern dan is aan ons de taak om te **inspireren, ondersteunen en aanmoedigen**. Het voelde heel bijzonder en ook goed om daar met elkaar op uit te komen. Het Nivon-huis 'de Kleine Rug' is een mooie plek om bij elkaar te zijn, voor niet al te grote groepen. Er moest corvee gedaan worden, zelf voor het eten, opruimen en schoonmaken zorgen. Dat was een gezellige bezigheid en ook een gelegenheid voor persoonlijke gesprekken. Het organisatiegroepje heeft het werk goed gedaan. Het was een drukke baan, alleen al het eten inkopen voor 30 man/vrouw. Op zaterdagavond kregen we de allerlekkerste warme chocolademelk van de wereld! Met het mooie weer was het buiten ook prachtig, de beginnende herfst kleurde de bomen en overal vonden we bijzondere paddenstoelen. In de zon zat Lukas aan het water harp te spelen en hij kreeg een aandachtige

toehoorder, een konijntje. De 4 kleine kinderen in ons midden zorgden voor veel plezier! Ook waren er in onze kring een aantal nieuwe jonge Vrienden, dat voelt goed. We hebben met elkaar muziek gemaakt, gezongen, getekend en tai chi gedaan. Dat laatste was op de vroege zondagmorgen wel erg koud. We hebben daarom in een dichte kring (is warmer) aa en oe- klanken gezongen en, heel bijzonder, daar kwamen boventonen meeklinken. Zo werd het alles bij elkaar een heel bijzonder weekend. We voelen ons heel geïnspireerd en nog meer bij elkaar betrokken.



appeltaart bakken door de kinderen

*Heb geduld met alles wat in het hart nog niet helder is
en probeer de vragen zelf lief te hebben,
als gesloten kamers,
als boeken die in een zeer vreemde taal geschreven zijn.*

*Zoek niet naar de antwoorden die je niet gegeven kunnen worden omdat je ze niet leven kunt.
en daar gaat het om: alles te leven.*

*Leef nu je vragen.
dan leef je misschien geleidelijk aan, ongemerkt,
ooit op een dag het antwoord in.*

Rainer Maria Rilke

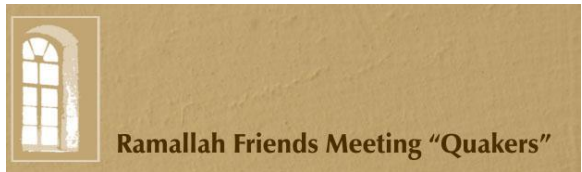


het harpspel van Lucas betovert zelfs een wild konijn

Ramallah Friends Meeting

Nieuwsbrief herfst 2015

door Jean Zaru, schrijver Ramallah Friends Meeting en Arlene Kelly, schrijver Vrienden van Ramallah
Friends Meeting
Vert. Nel Bennema



Lieve Vrienden

De zomer gaat over in de herfst en dit is voor mij een moment om mijn diepe dankbaarheid te uiten voor jullie blijvende zorg en voor jullie betrokkenheid bij de Ramallah Friends Meeting en in feite voor alle mensen in ons mooie gebied dat zo in beroering is.

Evenals jullie zijn we diep verontrust om getuige te zijn van het toenemende aantal vluchtelingen en intern ontheemde mensen: Syriërs, Iraki, Yemenieten en Palestijnen. Sommigen zijn zelfs dubbele vluchtelingen, zoals de Palestijnen die in 1948 hun toevlucht zochten in Syrië. Palestijnse vluchtelingen in Syrië woonden hoofdzakelijk in het Yarmouk vluchtelingenkamp buiten Damascus.



foto the Guardian, Palestijnse vluchtelingen in Yarmouk, wachtend op voedsel
Hoe het vluchtelingenkamp in Yarmouk de slechtste plaats in Syrië werd. Yarmouk, bij het centrum van Damascus, groeide voorspoedig uit tot een veilige haven voor Palestijnen. Onder de bezetting is het nu een gevangenis voor de overgebleven inwoners, die overleven op weinig eten en water, zonder hoop op ontsnapping.

Gedurende de laatste paar jaar echter zijn de meesten opnieuw vluchteling geworden, ze zijn uitgeweken naar omliggende landen of hebben hun leven op het spel gezet om naar Europa te reizen. Ja, Vrienden, we worden eraan herinnerd dat de Palestijnen vandaag het oudste vluchtelingenvolk in de wereld is waarvoor tot nu toe geen oplossing is gevonden. Het is een lijden zonder einde.

Wij wijzen ook op de herdenking van de brute aanval op Gaza en haar bevolking in 2014, waarvan ook een meerderheid bestaat uit vluchtelingen van 1948. Ons hart breekt door de wetenschap dat hele families zijn gedood, huizen nog moeten worden herbouwd en de voortdurende belegering Gaza spoedig onbewoonbaar zal maken. Waar moeten de mensen naar toe? Hoe zullen zij kunnen overleven? Deze zomer beleefden we een hittegolf met record temperaturen. Zonder voldoende waterrechten en door gebrek aan infrastructuur waren het de meest kwetsbaren en verarmden die het zwaarst hebben geleden.

Dit alles ligt ons zwaar op het hart bij het voortgaan op de weg van geweldloosheid, van vredesopbouw, van getuigen hier in het centrum van Ramallah in het Meeting House dat nu meer dan 100 jaar oud is. We zijn standvastig doorgegaan met onze *ministry* van geweldloos vredeswerk en Quaker Getuigenis. Er waren bezoekende groepen van Mennonieten, seminaristen, pastors en leden van vele denominaties, van Interfaith Peace Builders, 30 kaderleden van het Ecumenical Accompaniment Program in Israel en Palestina, van Amerikaanse Vrienden van Sabeel, allen gekomen met het verzoek om voordrachten over Quakers, over gender gelijkheid of de theologie van geweldloos verzet. Zij komen uit Noorwegen, Groot-Brittannië, Zweden, Duitsland en de VS. Global Ministries (United Church of Christen Disciples of Christ) blijven komen om Jean te ontmoeten en zij zien uit naar een Bijbelstudie waarom zij hebben gevraagd, evenals naar een video over de wijze waarop de VS op Kairos kan reageren. De gastvrijheid die bezoekers altijd wordt geboden tijdens de lunch- en avondeten, is zowel een *ministry* van welkom als een *ministry* van bemoediging. Binnen deze context die ons dagelijks brood is, kan ik niet nalaten mezelf elke dag weer af te vragen: “Wat houdt ons gaande? Hoe kunnen we worden gesterkt om voort te gaan, om structuren van dominantie te weerstaan en het rijk van God tot stand te brengen en een menselijke samenleving?”

Wel, Vrienden, ik verzeker jullie dat we voortgaan omdat er iets is dat heilig voor ons is, dat meer betekent dan ons gemak en comfort. Het kan God zijn, of de heiligheid van het leven, of moeder aarde, of gelijkheid

en vrijheid, mensenrechten en menselijke waardigheid. Wat het ook mag zijn, het voedt ons.

En omgekeerd is het jullie vriendschap die de Meeting voedt. Wij worden gestimuleerd omdat jullie aan ons denken, ons bezoeken en aanbieden wat je kunt bijdragen aan onze kleine, gedeelde *ministry* waarvan de steeds groeiende invloed duizenden inspireert.

Een Vriend uit Oxford, Engeland, die recent voor een tweede keer in Palestina was via het Ecumenical Accompaniment Programme van de



een EAPPI vrijwilliger vergezelt schoolkinderen, die bedreigd worden door settlers in de Westbank

Wereldraad van Kerken, schreef ons het volgende:

“Wat een haven van vrede en herstel was het Meeting House in Ramallah voor mij! Het leven is zo vol wanneer je een plaats hebt in het EAPPI programma: zoveel informatie, zoveel moeilijke verhalen en problematische situaties, maar in de rust en vriendschap van de bijeenkomst van de Vrienden in Ramallah was het mogelijk om de zo nodige innerlijke vrede te vinden. Ik ben zo dankbaar dat het Meeting House er nog steeds is in Ramallah en zo dankbaar dat ik jullie daar weer kon ontmoeten die de meeting steunen, een toren van kracht in het

centrum. De Sumud die jullie belichamen- het bevestigen van het leven-, is zo inspirerend. Een andere werkelijke vreugde bij je aanwezigheid in de Meeting in Ramallah is de gelegenheid om daar anderen te ontmoeten uit alle delen van de wereld die ook streven naar dezelfde vredige, rechtvaardige visie op de wereld. Gesprekken na de Meeting zijn altijd vruchtbaar en spiritueel zo verfrissend. Ik zou tijdens mijn verblijf van drie maanden graag meer vrije zondagen hebben gehad waarop ik bij de Vrienden in Ramallah had kunnen zijn”.

Ook een studente Vredesstudies in Singapore stuurde haar waardering:

“Ik wil jullie graag weer bedanken omdat jullie zo vriendelijk waren om tijd vrij te maken om ons te ontmoeten in jullie toch al volle programma. We hadden juist een paar dagen afgesloten om ons te oriënteren en we kunnen merken dat jullie gesprekken met ons werkelijk geholpen hebben om ons een beter inzicht van de complexe situatie hier te vormen. Bedankt voor het inzicht dat jullie ons gegeven hebben en ik hoop werkelijk dat ik in de gelegenheid zal zijn jullie weer te bezoeken in Ramallah. We werden stil van jullie gastvrijheid, tot de heerlijke dadelkoekjes toe! We hebben duidelijk kunnen zien hoe Gods liefde werkzaam is in de manier waarop jullie omgaan met allen in jullie omgeving en ik wens dat jullie en allen om je heen gezegend zullen blijven door Zijn boodschap van liefde en rechtvaardigheid te laten zien”.

Ondanks de werkelijkheid met zijn talrijke problemen blijft de gemeenschap die reist naar de Ramallah Friends Meeting, lokaal en internationaal, jong en oud, inspireren en inspiratie ontvangen. Veel Palestijnse leden van de Meeting, die momenteel in het buitenland wonen of studeren, kwamen voor de zomer terug. Dit gaf ons veel vreugde en hernieuwde energie.

Vrienden reizen naar ons Meeting House omdat daar iets is dat ons staande houdt. Iets dat zo heilig is dat het meer voor ons betekent dan ons comfort of gemak. Wij worden gevoed. Hier vinden wij gezamenlijk een pad voorwaarts dat ieder van ons de kracht geeft om op onze eigen weg structuren van overheersing te weerstaan en het rijk van God en een menselijke samenleving te vestigen.

Jullie vriendschap is onschatbaar.

Met Peace Brigades International naar Guatemala

Door Peter van Leeuwen

In de voorlaatste Vriendenkring schreef Peter van Leeuwen over PBI; hoe ze ontstaan zijn, waar ze werken, en vooral hoe. In deze vriendenkring interviewt hij Mieke, die in juni jl. terugkeerde uit Guatemala waar ze een jaar als vrijwilliger werkte voor PBI.



Kun je kort uitleggen wat jouw werk in Guatemala inhield?

Waar het om draait is de bescherming van *mensenrechtenverdedigers* die bedreigd worden om het werk wat ze doen, door ze *internationale begeleiding* te bieden. Die zin is helaas niet zo kort, dat vind ik vooral op verjaardagsfeestjes wel eens onhandig. Maar alle delen van die zin zijn belangrijk: we kiezen voor de *begeleiding* van *mensenrechtenverdedigers* omdat zij het zijn die zich inzetten voor vrede en gerechtigheid. Dus we zijn niet alleen geïnteresseerd in hun persoonlijke veiligheid, maar ook in het feit dat zij dan hun werk kunnen blijven doen. Onze slogan is dan ook: ‘maak ruimte voor vrede’, vanuit de gedachte dat wij als buitenlanders daar de vrede niet kunnen brengen,

maar dat we alleen condities kunnen creëren waarbinnen de Guatemalteken misschien zelf vrede scheppen. Ik vind dat een heel elegant en bescheiden uitgangspunt. En het woord ‘*internationaal*’ is heel belangrijk. Het gaat dus feitelijk om situaties waar je de derde partij bent, zoals wanneer je s’-avonds op straat loopt en je ziet een persoon een andere persoon in elkaar slaan: je hebt geen deel aan het conflict tussen die twee mensen, maar je voelt je toch geroepen om in actie te komen. Hoe doe je dat? Want je weet niks van de achtergrond van de situatie. Het beschermen van mensenrechtenverdedigers is het antwoord geworden op die vraag. Als ik daar in het veld sta ben ik het ‘oog van de wereld’ die het dus opvalt als er dingen gebeuren die onrechtvaardig zijn. Je hoopt dan dat dat mensen ervan weerhoudt om hun plannen door te voeren, omdat ze bang zijn voor imagoschade.

Hoe werkt dat in de praktijk?

We laten ons uitnodigen door mensen die zich bedreigd voelen. We bieden ze eigenlijk 3 vormen van bescherming: fysieke aanwezigheid, bekendheid door publicaties, en gesprekken met autoriteiten. Die laatste twee moeten het effect van de aanwezigheid maximaliseren. We moeten zorgen dat iedereen weet: daar staat niet zomaar iemand, daar staat iemand die is ontvangen door de eerste commissaris van de politie en die een artikel heeft geschreven over de situatie hier en rondgestuurd naar alle ambassades van Europa.

Hoe ziet een typische dag eruit?

Als je een kantoor dag hebt begin je met de kranten een beetje door te lezen bij het ontbijt. Daarna ga je naar boven; het kantoor zit in het huis. Vanaf dat moment voer je uit wat er in de weekplanning is vastgelegd, of althans, dat probeer je, want maar weinig dagen lopen zoals we voorzien hadden. Er is veel kantoorwerk. Van de 6 werkdagen in de week ben je uiteindelijk maar 1 a 2 dagen in het veld. We werken met consensusbesluitvorming, dus dat vergt veel documentatie en overleg. Daarnaast moeten die artikelen natuurlijk geschreven worden en gesprekken met autoriteiten gepland en voorbereid.

De velddagen zijn heerlijk: het is heel gezond om eens in de zoveel tijd te kunnen ontsnappen aan het huis en de stad, want we wonen in de hoofdstad. Het is ook een moment om je collega’s iets beter te leren kennen, want in het veld werken we altijd in tweetallen. Het

kantoorwerk is eigenlijk stressvoller dan het veldwerk. In het veld sta je vooral veel te wachten. Wachten op de bus, wachten tot de activiteit begint, want dat is natuurlijk minstens een half uur later dan afgesproken, etc. Maar wel opletten natuurlijk, dat er niets gebeurt.

Heeft jullie werk effect volgens de ontvangende partij, en zo ja hoe?

Ja. Vaak vertellen ze dat politie-agenten of mensen van de gemeente zich netter gedragen als wij erbij zijn. Dan worden ze bijvoorbeeld wel te woord gestaan, en niet uitgescholden. Dat merkten we zelf ook. Eén keer overkwam het me dat we een officieel gebouw binnenliepen, en dat de bewaking ons stoelen aanbood, maar de mensen die we begeleidden, arme boeren van het platteland, niet. Dat voelde heel naar. Verder is een groot deel van je werk gewoon morele ondersteuning. Laten zien dat je in ze gelooft en dat ze gezien worden in de onrechtvaardigheid van hun situatie. De mensen waarderen het heel erg dat iemand het ervoor over heeft om vroeg op te staan en om met hun mee te gaan naar een plek waar ze zich anders onveilig zouden hebben gevoeld.

Iets anders waar we het aan merken is dat we zelf soms worden tegengewerkt door de machthebbers in het land: problemen met visa, of het schrijven van een spotcolumn. Blijkbaar hebben ze er last van dat we er zijn, het laat ze niet onverschillig. Toen er een keer een column uitkwam waar alle linkse organisaties ervan langs kregen behalve wij zeiden we lachend tegen elkaar: “Hé, we doen ons werk niet goed” .

Waarom heb je voor PBI gekozen?

Ik ben gevallen voor PBI's principes: geweldloosheid, onpartijdigheid, niet-inmenging, werken op verzoek en met consensus. Ik dacht: ‘het kan dus toch, iets doen voor arme mensen in het buitenland zonder je op te dringen of te suggereren dat jij iets beter kunt dan zij.’ Dat wilde ik wel eens uitproberen.

Sta je achteraf nog bij die keus?

Ja hoor. Er valt veel te vertellen over ‘het grijze gebied’ als je principes als deze in de praktijk brengt, maar ik heb gezien dat in de kern PBI in Guatemala haar mandaat waarmaakt en dat we nuttig en nodig werk verrichten. Ik hoop dat als ik over een tijdje mijn ervaring

een beetje heb verwerkt en geïntegreerd in de rest van mijn leven, ik opnieuw een roeping mag ontvangen om voor PBI naar het buitenland te gaan.

Hoe verhoudt jouw werk in Guatemala zich tot de Quakers?

Ik heb PBI en de Quakers tegelijk leren kennen, van een leraar geweldloosheid in de VS, die overigens geen Quaker is en ook niet bij PBI heeft gewerkt. Toen ik bij EMEYF (European and Middle Eastern Young Friends) vertelde van PBI zei er iemand ‘Oh, how Quakerly!’. Daar moest ik wel om lachen, want ik houd niet zo van dat woord ‘Quakerly’, maar het was wel ‘spot on’. PBI en de Quakers hebben allebei wel iets met het radicaal doorvoeren van idealen. De Quakers hebben ook vrij intensief meegewerkt aan de oprichting van PBI in 1981, en het zou me niet verbazen als het dankzij hen is dat dat van de consensus erin gekomen is. Voor mij persoonlijk heeft het ook veel te maken met ‘live adventurously’. Durf je er echt voor te gaan? Het gedachtegoed van de Quakers heeft me veel steun en richting gegeven in Guatemala.



“Ik werd een landloopster genoemd, en geslagen”.

gedeelten uit een artikel over dakloosheid, uit The Big Issue van 4 mei 2015, vertaald door Irene Peters

Dit verhaal is afkomstig van Jade Mc Queen, finaliste voor Miss England en een veelbelovende kandidate voor het programma X Factor. Haar verhaal wordt opgetekend door Vicky Carroll. Jade was als kind dakloos en de familie trok van hostel naar hostel, met heel weinig privacy. Geen wonder, dat ze regelmatig de straat op gaat, om jonge buitenslapers te helpen. Een avond vol glamour, bij de lancering van een tijdschrift in Londen, draaide uit op een verschrikking voor Jade, die aangevallen werd door een man, terwijl ze zat te praten met een dakloos meisje.

Jade, afkomstig uit Chessington, die in maart gekroond was tot Miss Surrey, zag het meisje met een slaapzak zitten op het trottoir; ergens in een straat tussen Piccadilly en Soho. Dat was op 23 april. Ze zegt: "Elke keer, als ik naar Londen ga, koop ik eten voor dakloze mensen en ga bij ze zitten, om met hen te praten. Al sinds ik jong was, heb ik dat altijd gedaan." Jade, nu 24, woonde op haar negende jaar in een hostel voor daklozen. "Die bewuste avond was ik met mijn broer onderweg naar huis, tot dat ik halt hield om te praten met dat meisje, dat er echt heel jong uitzag. Ze zei, dat ze ook Jade heette. "Ze vertelde me, dat ze van huis was weggelopen, om te ontsnappen aan misbruik, of mishandelingen. Ze was door het net van sociale instellingen geglipt, omdat ze niet terug gestuurd wilde worden. Die nacht sliep ze buiten, want ze had maar 8 pound en de opvang kostte 13 pound per nacht." Jade had haar kroon en haar hoge hakken in een zwarte tas zitten, die naast haar stond, toen de aanval, die zeer schokkend was, plaats vond.

"Ik zat met mijn rug naar het wegdek, zodat ik Jade kon aankijken, toen ik ineens mijn tas door de lucht voorbij zag vliegen; want deze krankzinnige man gaf er een keiharde trap tegenaan", herinnerde ze zich. Hij schreeuwde scheldwoorden, noemde me "landloopster" en "slet", schreeuwde en tierde en spuugde op de grond naast mij. Hij zag er niet uit, alsof hij dronken of stoned was en hij keek niet glazig. Hij was enkel vreselijk, vreselijk kwaad".

Jade is er zeker van, dat als haar tas niet in de weg had gestaan, de man haar en het andere meisje, een flinke trap verkocht zou hebben.

Ze zei: "Hij gaf zo'n harde trap tegen mijn tas, dat mijn Miss Surrey kroon in vijf stukken brak". Wat haar speciaal met afschuw vervulde,

was, dat mensen gewoon voorbij bleven lopen, terwijl ze de aanval negeerden.

Van de anderen Jade hoorde ze, dat dit gangbaar is. Ze vertelde, dat zulke dingen elke nacht gebeuren.”Zo werd ze beplaat, bespuugd, bedreigd en dan zijn er ook nog mensen, die denken, dat het leuk is om water over buitenslapers heen te gooien. “Ze hebben er geen idee van, dat mensen er niet voor kiezen, om zo te leven, om dakloos te zijn. Speciaal als ze jonger zijn dan 25 jaar, is het erg moeilijk, om een uitkering te krijgen, tenzij je een drugs- of alcoholprobleem hebt, aldus Jade. “Echtscheiding, huiselijk geweld, armoede...dat kan allemaal leiden tot dakloosheid. Het kan iedereen overkomen en iedereen verdient het, om met gelijk respect te worden behandeld.”

Jade, ooit zelf dakloos, woonde ongeveer een jaar in een hostel in Surbiton, samen met haar moeder en haar broer, nadat zij uit hun tijdelijke onderkomen gezet waren. “Mijn vader verliet ons en we ontdekten, dat hij de huur niet betaald had.” “Zo raakten we ons huis kwijt en werden we tijdelijk ergens anders gehuisvest. Op een middag kwamen we om 5 uur thuis en merkten, dat zonder voorafgaande waarschuwing, de sloten verwisseld waren. We hadden geen plek meer om te verblijven en eindigden in een hostel vol vluchtelingen uit Kosovo en Roemenië. We woonden in een slaapzaal en deelden onze gezamenlijke ruimte met een Sikh-familie. De beheerders bleven volhouden, dat we een hond hadden - wat niet waar was – Dit als een excuus, om ons leven te ontwrichten en onze bagage te doorzoeken. We bleken bestolen te zijn. Jade zegt echter ook, dat ze bevriend raakte met andere kinderen in het hostel en dat ze toch naar school bleef gaan. “Ik vertel iedereen er over”, zegt ze, ”Omdat ik mezelf niet zag als iemand, die anders was dan zij.” legt ze uit. “Ik zag mezelf niet als iemand, levend in armoede . Maar andere kinderen, die minder zelfverzekerd of positief zijn, kunnen om die reden worden geterroriseerd en gepest”.

Al moest ze niets hebben van de onechte sfeer en opzet van X Factor, toch werd ze gekroond tot Miss Surrey. Dat was in maart en nu zit ze in de finale om Miss Engeland te worden.

Ze gebruikt haar titel, om hulporganisaties te helpen, die met daklozen werken en ze helpt mee aan de bewustmaking van hetgeen deze mensen moeten doorstaan. Zedoet dit speciaal, nu ze uit de eerste hand het geweld heeft ondervonden, waaraan daklozen zijn overgeleverd.

Tot zover Jade, van wie de kapotte kroon vervangen gaat worden door een replica.

De Witte Veer (vervolg)

L. Violet Hodgkin, bewerking: Jan Ramaker

Nu was er een heel wat grotere strijd uitgebroken. Niet langer tussen twee groepen kolonisten, maar tussen hele landen!

De Amerikanen wilden zich namelijk losmaken van Engeland, dat hier nog de baas was. Engeland was het hier niet mee eens en zond een leger om de opstand te onderdrukken. Je kon in de bossen soldaten tegen komen, van het Engelse of van het Amerikaanse leger. De Amerikaanse regering kon de afgelegen dorpen nu niet langer beschermen, ook niet tegen de Indianen en had de kolonisten aangeraden de streek te verlaten. Dit was de reden dat de woningen van niet-Quakers, die hier en daar in de buurt stonden, verlaten waren. Alleen de blokhutten van het kleine groepje der Vrienden waren nog bewoond.

“Jullie hebt zeer juist gehandeld, Vrienden”, zei Robert Nisbet, “door je te houden aan je eigen overtuiging, zonder de regering iets te verwijten. Jullie hebben er goed aan gedaan door beleefd en vriendelijk tegen de regering te zeggen: U bent van alle verantwoordelijkheid af, nu u ons hebt gewaarschuwd. Ja, het is goed dat jullie in je woningen bent gebleven en rustig doorgaat met je gewone arbeid. Het gerucht over jullie moed en jullie geloof is ons, die zo ver weg wonen, ter ore gekomen en de Heer heeft mij bevolen die bijna vijftig kilometer door de wildernis af te leggen om deel te nemen aan jullie samenkomst en jullie uit Zijn naam deze belofte over te brengen: “Hij bedekt je met Zijn vleugels, onder Zijn hoede ben je veilig!”

De bezoeker ging weer zitten. Het hoge voorhoofd van de oude Zebulon Hoxie, vol rimpels van de zorg, effende zich. Een paar vrouwen hadden tranen in de ogen. Een van de kleine meisjes, Dina, was door de stilte en de warmte bijna in slaap gevallen. Ze deed haar best om wakker te blijven en dacht: “Kwam er nu maar eens voor één keertje een vlinder het raam binnenvliegen, of een vogel met blauwe en rode en gele veren. Ik vond het wel aardig wat die vreemde bezoeker daarstraks zei over beschermd te worden door vleugels. Ik wou dat ik veren had, net als een vogel. Ik wou dat er maar veren waren, hier in de samenkomst, of anders in het bos, dichtbij”. Zij verschoof een beetje, zodat ze door de kieren van de blokhut naar buiten kon kijken.

Hé, daar waren veren buiten, vlak bij, mooi een van kleur, gele en rode en blauwe. Wat kon dat zijn? Heel voorzichtig draaide Dina nog iets met haar hoofd, zodat haar ogen dichterbij de spleet kwamen. Maar toen zij weer keek waren de veren - zij begreep niet hoe - ineens weer verdwenen.

Niets zag je nu dan het zwakke trillen van de takken van de bomen, die om het gebouwtje stonden.

Intussen dacht haar oudste broer Benjamin, die op zijn stoel tegenover het raam zat, over de woorden een van Robert Nisbet na. Hij zei, dat het een moedige daad van ons was om hier te blijven, terwijl al onze burens gevlucht zijn. Ik wist niet dat Vrienden ook dapper kunnen zijn. Ik dacht dat alleen soldaten dat waren. Maar als er nu werkelijk Engelsen opeens kwamen opduiken, zou dan ook een Quakerjongen de kans krijgen om te bewijzen dat hij geen lafaard is, ook al vecht hij dan niet.... Ben keek het raam uit. Het was erg warm en stil in het meetinghuis. Tóch bewogen de bladeren zich! Vreemd dat er dáár een koeltje was, terwijl je er hier niets van merkte.

“Gij zult niet vrezen voor de pijl die des daags vliegt” dacht hij bij zichzelf. “Maar er zijn nu immers geen pijlen meer in deze streek, want men zegt dat alle Indianen weg zijn. Zou ik bang zijn als er ineens een Engels geweer uit de takken op mij werd aangelegd?”...



En toen, verschenen drie veren bossen voor het raam. Een donker, boos gezicht keek naar binnen. Een Indiaans opperhoofd gluurde door het raam naar binnen, een wrede grijnslach op het gezicht, waardoor je zijn tanden kon zien. In zijn hand hield hij

een bundel vergiftigde pijlen, klaar om te doden. Alle Vrienden zagen hem nu en staarden naar het raam, maar niemand van hen bewoog zich. De zusjes sliepen rustig, tot vreugde van hun moeder. Zij en Benjamin - die twaalf jaar was - hoorden bij de jongsten in de meeting. Maar allen waren zó gewend aan de eerbiedige stilte van de Quaker-samenkomsten, dat niemand eraan dacht zich te bewegen voordat de oudste Vrienden elkaar de hand hadden gegeven, als teken dat de samenkomst was afgelopen. Maar het hart van iedereen klopte toch sneller. Ben zat met de lippen opeengeklemd en met schitterende ogen volgde hij elke beweging van het Opperhoofd, die naar het scheen in één sprong en zonder het minste gerucht te maken, ineens in de deuropening was verschenen. Daar

stond hij, een naakte bronzen figuur, in volle oorlogstooi, beschilderd en met veren getooid.

Met doordringende blik zag hij iedere Vriend aan, man na man, alsof een van hen de wapenen verborgen hield die hij zocht. Maar de Vrienden waren geheel ongewapend. Er was geen revolver, geen geweer, geen zwaard in hun woningen te vinden en daarom hadden zij ook geen wapens in hun vredige samenkomsten. Een ogenblik later stonden er nog een dozijn andere Roodhuiden, even vreeswekkend van uiterlijk, naast hun Opper-

hoofd. De bladeren hingen nu roerloos, geen blad trilde langer. Maar nu was het voor Ben heel moeilijk om niet te beven. Hij zag dertien scherpe pijlen, die



geen wapens in hun vredige samenkomst

door dertien vlugge handen uit de kokers werden genomen en nu onbeweeglijk op de boog rustten, klaar om op hen te worden afgeschoten. Maar in een diepe stilte bleven de Vrienden zitten, zonder zich te bewegen. Toen Ben voorzichtig zijn hoofd omdraaide om naar zijn grootvader te kijken merkte hij dat de oude man, de leider van de gemeente, het Opperhoofd onafgebroken in de ogen staarde. De vurige ogen van de Indiaan keken met woeste blik, beneden zijn smal bronzen voorhoofd, naar grootvader terug. Zij boorden zich in de kalme blauwe ogen een van een oude Quaker, onder diens witte wenkbrauwen en zilverwit haar. Geen woord werd er gesproken, maar in die stilte waren twee krachten bezig zich met elkaar te meten - de kracht van de haat en de kracht van de liefde. Want een rustige genegenheid voor zijn vreemde bezoeker stond op het gezicht van Zebulon Hoxie te lezen. De kinderen hebben nooit geweten hoelang dat elkaar aanstaren wel duurde. Maar eindelijk, tot grote verwondering van Ben, sloeg het

Opperhoofd om onbekende reden de ogen neer. Zijn trots opgeheven hoofd liet hij op de borst zakken. Driemaal keek hij nog het gebouwtje rond, met zo'n scherpe blik, waaraan niets ontgaat.

Toen gaf hij een teken aan de krijgslieden en dertien pijlen werden zonder enig geluid in dertien kokers terug geschoven.

De dertien bogen werden tegen de muur gezet. Met voetstappen, lichter dan vallende sneeuw, kwamen de Indianen de samenkomst binnen.

Ongewapend ging het Opperhoofd zitten, met zijn mannen in volle oorlogsdos dicht om hem heen.

De samenkomst ging rustig door, zeker één van de wonderlijkste samenkomsten die de Vrienden ooit hadden gehouden. De meeting ging niet alleen door, zij nam ook toe in diepte en kracht van boven. Nooit, zolang zij leefden, heeft een van de Vrienden dat stille gewijde samenzijn vergeten. Zij voelden de tegenwoordigheid van Eén, die dichterbij scheen en helderder straalde dat het zonlicht. Die Ene vervulde hun meeting. "Hij bedekt je met zijn vleugels, onder zijn hoede ben je veilig!" De Vrienden zaten stil, zoals hun gewoonte was.

Maar de Indianen zaten nog stiller. Deze wilde mannen uit de bossen schenen zich wonderlijk thuis te voelen in de stilte. Onbeweeglijk zaten zij als een groep bomen op een windstille dag, of als rustig water, niet aangeraakt door een zucht een van de wind.

Zo stil waren zij, alsof zij eerder deel uitmaakten van de stilte van de natuur dan van de onrustige mensenkinderen. De minuten gleden langzaam voorbij. Vrede rustte op allen en nam nog toe en werd steeds dieper gevoeld.

"Droom ik?", vroeg de moeder van Suze, Dina en Ben zich meer dan eens af. Maar als zij haar ogen opsloeg zag zij de Indianen nog op dezelfde plaats en wist zij dat het geen droom was. Zij zag ook dat Bens ogen de voorwerpen die aan de gordels een van de Indianen hingen, maar niet kon loslaten; hoewel geen een van de andere Vrienden deze schenen te zien. De meeting duurde even lang als gewoonlijk. Toen gaven de beide oudste Vrienden elkaar plechtig de hand.

Eerst daarna trad de oude Zebulon Hoxie op het Indiaanse Opperhoofd toe en met gebaren nodigde hij hem en zijn mannen uit om mee naar huis te gaan. De Indianen namen de uitnodiging aan.

De wonderlijke stoet schreed statig en rustig op het huis toe. Ben en zijn zusjes keken naar de veren van de krijgslieden.

Maar Ben beefde, alsof hij het koud had.

Zebulon Hoxie zette brood en kaas op tafel en vroeg zijn vreemde gasten zich zelf te bedienen. Dat deden zij en bedankten hem door gebaren, daar

zij weinig of geen Engels kenden. Robert Nisbet kende wat Frans en had in die taal een gesprek met één van de mannen.

De Indiaan zei: “Wij omsingelden dat gebouwtje met het plan om iedereen te doden. Maar toen wij u daar zagen zitten, met geopende deur en zonder enig wapen, toen wilden wij u niet langer iets doen. Ja, nu zouden wij voor u willen vechten en u verdedigen tegen ieder die iets kwaads tegen u in het schild voert.”

Intussen probeerde het Opperhoofd in gebroken Engels met Zebulon Hoxie te spreken, daarbij veel gebaren makend om zijn bedoeling te verduidelijken: “Indiaan komt bij huis van Witte Man. Indiaan wou doden, één, twee, drie, zes, allen!” en hij greep naar zijn tomahawk aan de gordel.

“Indiaan komt, ziet Witte Man in open huis zitten, geen geweer, geen pijn, geen mes, alles stil, alles rustig, vererend Grote Geest. Grote Geest ook in Indiaan.” en hij wees op zijn hart. “Toen zegt Grote Geest: Indiaan hen niet doden.”

Bij deze woorden trok het Opperhoofd een witte veer uit een van zijn pijlen en bevestigde deze stevig en op een bijzondere manier midden in de rand een van het overhangende dak.

De Indiaan die een beetje Frans sprak zei tegen Robert Nisbet: “Met die witte veer op uw huis is uw nederzetting veilig. Wij - Indianen - zijn van nu af uw vrienden en gij hoort bij ons ...”

Een ogenblik later waren alle vreemde gasten verdwenen, even stil als zij gekomen waren.

Maar toen de bladeren niet langer bewogen, pakte Ben zijn moeder bij de arm en fluisterde: “Moeder, zag u het? Hebt u het wel goed gezien? Het waren geen bevriende Indianen

Zij, horen tot de meest woeste stammen. Hebt u, “vervolgde hij bevend, “en vader en grootvader en de anderen dan niet gezien wat het was, dat aan hun gordels hing? Het waren scalpen, scalpen van mannen en vrouwen, door deze Indianen vermoord!” En weer beefde hij. Zijn moeder bukte zich over hem heen en kustte hem.

“Ja m’n jongen” antwoordde zij, “ik zag het wel. Wij hebben het allen maar al te goed gezien, behalve je zusjes, die als heel jonge kinderen nog niets afweten van angst en verschrikking. Maar jij mijn kind, wanneer je weer hieraan zult denken, bid dan voor de moordenaars en hun slachtoffers. Maar wees niet bang, niet voor jezelf en niet voor ons.. En houd goed de belofte vast die Robert Nisbet ons vandaag moest brengen: “Hij bedekt je met zijn vleugels, onder zijn hoede ben je veilig!”

EcoQuaker: Pepernoten zelf bakken!



door Marianne van der Zee

De tijd van pepernoten en chocoladeletters is al vanaf eind augustus aangebroken, maar de komende maand begint het serieuze werk. De tijd van cadeautjes: wat zal ik voor wie kopen. Iedereen heeft alles immers al, tenminste meestal. Natuurlijk kun je alle feestvieringen afschaffen! Zeker bij kinderen en kleinkinderen is dat niet altijd makkelijk en het is ook de vraag of je het wel wilt afschaffen. Misschien is het een idee om de commercie af te schaffen en weer terug te gaan naar de tijd dat we dingen deden die leuk waren en geen of weinig geld kostten.

Wat is er leuker dan met de kinderen of met iemand samen of alleen iets lekkers te bakken voor een ander. Een lief briefje erbij. Of een briefje met een tegoedbon voor 3 keer oppassen. Iedereen heeft wel iets waar anderen blij van worden en wat niet in de winkel te koop staat. Soms is een mooi gedicht voor iemand al genoeg. En als lekkers: zelfgebakken pepernoten, speculaas of een warme appeltaart erbij met gewoon warme chocolademelk van cacao. In plaats van een film leest iemand een heel lang, leuk en spannend verhaal voor of wordt er een spelletje gedaan. Ik zou dan wel eisen dat alle telefoons uitgaan, niet op trillen maar uit.



Dan krijgen we Kerst. Overal in de winkels liggen de kerstbomen die stijf staan van gif dat er in de loop der jaren op gespoten is. Daarvoor is de oplossing : www.adoptereenkerstboom.nl.

Als je net als ondergetekende te ver weg woont van de afhaalplaatsen kun je natuurlijk ook gewoon de takken van het snoeien van de heg gebruiken of een mooie afgebroken tak en die versieren. Versieren met dingen die de kinderen hebben gemaakt, onlangs of heel vroeger of die

we samen met hun gaan maken. Of met versieringen die nog van de grootouders waren, kortom dingen die een meerwaarde hebben. Een oplossing voor de elektrische lichtjes heb ik helaas niet.

Eerlijk gezegd ben ik daar wel blij mee als ik ze eenmaal uit de knoop heb gekregen. Ik moet dan iedere keer weer denken aan vroeger. Met echte kaarsjes in de kerstboom, klinkt heel mooi en romantisch. De werkelijkheid was dat er een grote emmer water met een spons onder de kerstboom werd gezet en dat iedereen in plaats van te genieten van de lichtjes, met argusogen alleen maar zat te kijken of er niet 1 vlammetje te dichtbij een tak kwam. En eigenlijk een zucht slaakte als de zaak werd uitgeblazen, konden we weer wat anders gaan doen wat minder eng was. Wat er voor mij wel bij hoort is de geur van de dennentakken.



Lekker eten hoort er van oudsher ook bij, dat was al het gebruik bij de Kelten en Germanen. Het was midwinter en vaak was er niet genoeg ruimte om alle dieren binnen te halen. Dus werd er geslacht en heel veel gegeten. Het lekkere van het eten is vaak de sfeer die je maakt, of je alleen bent, of in gezelschap. Genieten van dat wat er is en je daarvan bewust zijn. En laten we vooral niet vergeten dat 21 december de dag is dat het licht weer terugkomt, nadat het zich had teruggetrokken vanaf 21 juni. Het is een mooie symboliek, het lijkt alsof het heel donker is omdat het licht nog onzichtbaar is. Maar het licht werkt al in de bodem zodat al een begin gemaakt wordt voor de uitbundige groei als het licht in zijn volle glorie is. Ook bij ons werkt het zo: als het heel donker lijkt, is het Licht al aan het werk zonder dat we ons daarvan bewust zijn en langzaam maar zeker zal het lichter worden in beide betekenissen van het woord.



Lid worden van 'de Quakers... wat betekent dat?

door Willem Furnée, geschreven met Quaker Faith & Practice 11.1 in het achterhoofd

In de 17^e eeuw bestond er nog niet zoiets als een 'lidmaatschap van de Quakers', ja zelfs de term 'Quakers' was vóór 1650 nog niet 'uitgevonden'. Tot dan toe waren er alleen mensen die zich *Vrienden van de Waarheid* of *Kinderen van het Licht* noemden.

Deze *Vrienden* voelden zich aangesproken door de boodschap van George Fox en ze herkenden in elkaar een gemeenschappelijk verlangen naar het 'verborgen zaad Gods'. Ze probeerden het te ontdekken waar het zich ook maar manifesteerde. In mannen en vrouwen, blanken en zwarten, vriend en vijand, vrije burgers en bajesklanten, gelovigen en atheïsten. En in zichzelf.

In de beginjaren was het bepaald niet gemakkelijk om 'niet kerkelijk' 'religieus' te zijn. Net als vele andere buitenkerkelijke vernieuwingsbewegingen stonden de Quakers bloot aan spot en riskeerden ze arrestatie en gevangenisstraf, boetes, verbeurdverklaring van hun bezittingen en zelfs de doodstraf. In dit onbarmhartige klimaat was grote inzet en moed nodig om voor je Quaker-zijn uit te komen.

Vrienden beschouwden de kerk als een door mensenhanden gevormd instituut waar vooral mensen het voor het zeggen hadden en naar de Geest nauwelijks geluisterd werd. De eerste Vrienden erkenden alleen de autoriteit van een goddelijke kracht (die zij 'dat van God', 'innerlijk Licht', 'inwaarts Licht' of 'innerlijke Leraar' noemden) die in ieder mens werkzaam is. Deze

innerlijke gave bezielde hen, net zoals het de bijbelschrijvers en andere grote geestelijke leiders inspireerde. Zij leefden vanuit deze inspiratie en legden hun ervaringen vast in dagboeken. Deze ervaringen werden later verwoord in *Quaker Faith & Practice* en samengevat in de 'Quaker Getuigenissen'. 'Het innerlijk Licht' is tot op heden de kern van het geloofs- en gemeenschapsleven van de

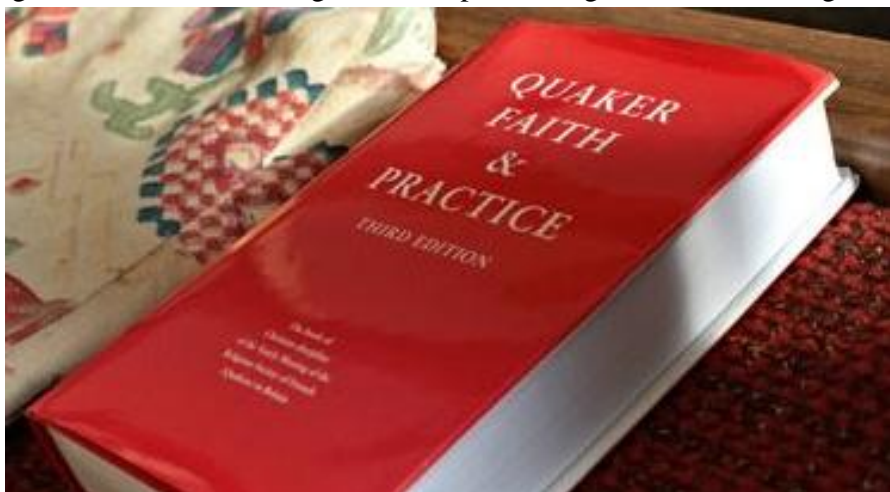


Een Quaker Borduurwerk: Het Religieus Genootschap der Vrienden, mag gezien worden als een prisma waardoor het Goddelijk Licht passeert.

Quakers en de Quakergetuigenissen vormen nog steeds de basis voor de Quaker ethiek. Om zichtbaar te worden als een spectrum van vele kleuren in hun rijkdom veel meer dan woorden alleen kunnen uitdrukken (Faith and Practice).

In onze tijd loopt men geen enkel risico meer als men zich aansluit bij de Quakers. Deze barrière bestaat niet meer. Daar is een andere drempel voor in de plaats gekomen, namelijk het idee dat je aan bepaalde eisen moet voldoen voordat je als lid toegelaten kan worden. Dit is echter een betreurenswaardig misverstand. De Quaker-idealen mogen dan hoog zijn, maar in de praktijk zijn Quakers 'net mensen'. De idealen geven een richting aan waarin de Vrienden willen groeien, waarbij ze elkaar tot steun zijn.

De spirituele basis van het lidmaatschap is precies dezelfde als die van de eerste Vrienden. Er worden geen eisen gesteld aan nieuwe leden, maar in gesprekken met een aspirant-lid proberen we voor ons als gemeenschap, maar ook voor de aanvrager zelf meer helderheid te krijgen ten aanzien van de diepere motivatie van waaruit de aanvraag voortkomt. We stemmen daarbij ook de wederzijdse verwachtingen op elkaar af. Hiermee hopen we te voorkomen dat de relatie vroegtijdig tot een einde komt. Dat is namelijk voor geen van beide partijen prettig. Mensen worden nog steeds lid vanuit de ervaring bij de Quakers 'iets' aan te treffen dat aansluit bij hun eigen innerlijke beleving. Die herkenning is een prachtige vorm van thuiskomen en kan iemand het gevoel geven er echt bij te willen horen. Maar net als voor de eerste Vrienden betekent het lidmaatschap ook een worsteling, bijvoorbeeld met de radicaliteit van het Vredesgetuigenis, de grote verscheidenheid in geloofstaal binnen onze gemeenschap of de ongewone en vaak trage



manier van besluitvorming vanuit de stilte. Maar deze worsteling is ook een uitdaging en het schept vreugde en voldoening als blijkt dat het aangaan van deze uitdaging vruchten afwerpt. Het lidmaatschap van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers) wordt nog steeds beschouwd als een vorm van discipel, van volgeling, zijn, volgeling van de innerlijke stem van Liefde en Waarheid. Wij geloven vanuit een ruim bijbels perspectief dat ieder mens een ‘tempel van de heilige Geest’ is. Vanuit de Quaker-traditie is ons dagelijks leven de enige waarachtige manier om dit vertrouwen in dit ‘innerlijk Licht’ te ‘verkondigen’. (vgl. de uitspraak van Franciscus van Assisi: Verkondig het evangelie! Desnoods met woorden)

Net als bij andere levensbeschouwelijke groeperingen vraagt het ‘Quaker zijn’ inzet, toewijding en verantwoordelijkheidsbesef. Maar het is ook een bron van vreugde en viering. Formeel lid worden van onze gemeenschap betekent dat men de gemeenschap en de wereld laat weten dat je volgende de grondslagen van het Quaker-zijn omarmt:

- het gemeenschappelijk zoeken van goddelijke leiding
- de gelijkwaardigheid van alle mensen
- de manier van samenkomen in stilte, waarin wij ons openstellen voor ‘dat van God’ in onszelf, zodat we dit ook kunnen herkennen en aanspreken in andere mensen.
- de discipline om bij besluitvorming de leiding van het ‘innerlijk Licht’ te zoeken. Nadat wij een besluit goed doordacht hebben laten we ons bij de besluitvorming niet leiden door verstandelijke redentaties, maar we zoeken leiding van het heilige principe in ons zodat een besluit geboren kan worden uit de groep en dat het niet ‘bevochten’ hoeft te worden in een discussie waar gemakkelijk eigen belang, tunnelvisie en persoonlijke motieven een rol kunnen gaan spelen.
- het in praktijk brengen van onze innerlijke overtuiging.

Wanneer je te kennen geeft formeel toe te willen treden tot onze gemeenschap dan geef je daarmee aan in te stemmen met dat waarvoor onze gemeenschap staat en verklaar je bij te zullen dragen aan het gemeenschapsleven.

Leden die door omstandigheden niet in staat zijn een actieve bijdrage te leveren aan de Quakergemeenschap voelen zich soms schuldig.

Sommigen van hen hebben in het verleden om die reden hun lidmaatschap opgezegd. Bedenk echter dat alleen al het bijwonen van een Quakersamenkomst een belangrijke stimulans is voor het gemeenschapsleven. Maar zelfs als ook dit door omstandigheden niet

(meer) mogelijk is, blijft een meelevend lid een (onopvallende) steun voor de instandhouding van de Quakergemeenschap.

Het deelnemen aan Zakenvergaderingen is voor Quakers van groot belang omdat hier de geestelijke basis van de gemeenschap wordt vertaald naar gezamenlijke actie. Maar wij geloven dat zelfs degene die niet aanwezig is een bijdrage kan leveren door de vergadering ‘in het Licht’ te houden.

Tenslotte wordt van leden verwacht dat ze naar vermogen bijdragen aan dekking van de kosten die gemaakt moeten worden om de Maand- en Jaarvergadering in stand te houden.



Om lid te worden zijn geen bijzondere gaven of prestaties vereist. Het vraagt alleen toewijding aan de Quakerwaarden en -praktijken. Het lidmaatschap is een spirituele leerschool. Het komt vaak voort uit een verlangen om uiting te geven aan de wil om bij te dragen aan de instandhouding van het ‘geestelijke thuis’ dat men in de Quakergemeenschap heeft gevonden. De registratie in een ledenlijst is niet meer dan een materieel teken van verbondenheid zoals een trouwring of tattoo. Aanvaarding van het lidmaatschap is het ondernemen van een spirituele reis. Een pelgrimage waarin men niet terugdeinst nieuwe, onbekende wegen te gaan. Een reis die in de bijbelse traditie een grote rol speelt. Lid worden van onze gemeenschap betekent niet dat men iets moet gaan geloven, maar dat men bereid is ondanks alle onderlinge verschillen te leven vanuit het bewustzijn leden van één geestelijk lichaam te zijn, dat ernaar verlangt door mensen op aarde geopenbaard te worden.

Twee levens in Calais

Door Beatrice Shellely in the Young Quaker oct 2015

Imad en Renke kwamen op 13 Augustus tegelijk in Calais aan. Zij zijn er voor heel verschillende redenen gekomen: Imad is een vluchteling uit Syrië en Renke is een vrijwilliger uit Nederland. Zij ontmoeten elkaar in de binnenstad van Calais, dichtbij de kerk. Niet alle vluchtelingen verblijven in de kampen. Imad leeft onder het afdak van de kerk met veertien andere vluchtelingen. Hij kwam in Calais dertien dagen nadat hij Damascus had verlaten.

"Wij hebben oorlog. Wij kwamen vanwege de oorlog" zegt Imad. Kampementen van enkele honderden vluchtelingen zijn er al een tiental jaren in Pas de-Calais, maar de aantallen zijn in de laatste twee maanden zeer sterk toegenomen. Een deel van het werk van een 'longterm' vrijwilliger als Renke is een verbinding tot stand brengen tussen verschillende kleine hulporganisaties en onafhankelijke vrijwilligers, die hier werken. Op sommige dagen werkt hij aan het verbeteren van de afvoer van vuilwater of het distribueren van duizend schoenen die hier plotseling binnen kwamen. Op andere dagen legt hij uit hoe het hier toegaat aan nieuwe vrijwilligers of aan vluchtelingen die zich afvragen waar ze heen moeten gaan.



Het koken in Calais gebeurt op houtvuur dat met een winkelwagentje gesprokkeld wordt

Imad besteedt een groot deel van de dag aan eten koken: in zijn normale leven is hij chef kok. De meeste nachten loopt hij de drie uur durende tocht naar de grens: ‘Ik probeer de veerboden en de vrachtauto’s. Ik verberg me onder de vrachtauto’s. Ik probeer iedere nacht behalve zondag omdat er ’s zondags geen vrachtauto’s rijden.’ Net zoals vele andere vluchtelingen heeft Imad besloten dat de treinen te gevaarlijk zijn om te proberen de oversteek te maken. Er is geen veilige manier om de overtocht naar het Verenigd Koninkrijk te maken, maar hij blijft proberen om er te komen. Zijn broer en zuster, die al in de UK zijn hebben hem gezegd, niet op te geven.

‘Ik heb maar één gevoel: Ik mis mijn dochters [in Syrië] de hele tijd. De hele tijd, als ik probeer om over de grens te komen, als ik aan het koken ben, als ik slaap. De hele tijd.’

Dokters van de Wereld is de enige internationale hulporganisatie die in het vluchtelingen kamp van Calais aanwezig is. De twee vrijwillige dokters en twee vrijwillige verpleegsters worden overstelpt met mensen die hulp nodig hebben. Mensen keren elke nacht in het kamp terug met verwondingen veroorzaakt door treinen. Renke is ook bezorgd voor een epidemie. De hygiëne wordt steeds slechter, uit sommige verplaatsbare toiletten lekt rioolwater naar de bodem. De winter komt er aan. “Wij zijn helemaal niet voorbereid op de winter” zegt Renke.

De kleine organisaties die hier werken hebben geen ervaring met rampen. Hun distributie systemen werden verstopt met gegeven spullen, toen de crisis groot nieuws werd. “We hebben experts in hulp bij rampen nodig. En als die niet komen vanwege internationale politiek, dan in elk geval vrijwilligers die hier voor een langere tijd verblijven.”

“Mensen vragen vaak wat we nodig hebben. We hebben niets nodig. We hebben nodig om hier zo snel mogelijk vandaan te komen” zegt Imad.

Hij was van plan om hier vijftien dagen te blijven, maar is hier nu al meer dan een maand. Er was genoeg tijd om vrienden te maken.

“Het is verbazend, er ontstaan heel veel vriendschappen” zegt Renke.

“We werken samen op basis van gelijkwaardigheid. Dan gaat een vrijwilliger naar huis en je ziet dat er geen gelijkwaardige situatie bestaat.” Renke ging 19 september naar huis in Nederland. 21 september (’s morgens om 5 uur) heeft de politie het kamp van de Syriërs vernield. Imad en zijn vrienden zijn verdreven van de stad Calais en verloren het merendeel van hun bezittingen. Imad is er nu in geslaagd om in de UK te komen.

Medicins du Monde, Dokters van de Wereld is de eerste hulporganisatie die medische hulp in het vluchtelingen kamp in Calais geeft. Artsen zonder grenzen begint nu (half oktober) ook op kleine schaal te helpen.

Asiel in de UK

Mensen die oorlogen en onderdrukkende regimes ontvluchten, kunnen in de UK asiel aanvragen, als zij er in slagen daar te komen. De UK heeft de Vluchtelingen Overeenkomst uit 1951 van de Verenigde Naties ondertekend en is verplicht om vluchtelingen asiel te verlenen in zijn territorium. Niet elke asielzoeker krijgt een verblijfsvergunning. Elk geval wordt onderzocht door de Engelse Visa en Immigratie Dienst van het ministerie van binnenlandse zaken, die tot doel heeft om binnen zes maanden een besluit hierover te nemen. In de praktijk worden sommige aanvragen sneller behandeld en voor anderen duurt het veel langer. De meeste asielzoekers worden gehuisvest in woonplaatsen door private ondernemingen (zoals G4S) die verbonden zijn aan lokale land-eigenaren. Voordat er een besluit genomen is, hebben de asielzoekers niet het recht om te werken.

Als asielzoekers geen toestemming krijgen om te blijven, kunnen ze in beroep gaan of er wordt van hen verwacht dat ze terugkeren naar hun 'thuisland', hoewel er soms geen praktische mogelijkheid is om dit te doen. Sommigen worden voor onbepaalde tijd gevangen gezet in een Uitzet Centrum, ter afwachting van hun uitzetting, op basis van de verdenking dat ze in de illegaliteit verdwijnen voordat hun vlucht uit de UK is georganiseerd. Er zijn nu 11 van deze uitzetcentra in de UK (7 worden gerund door privé ondernemingen). Het Quaker Asiel en Vluchtelingen Netwerk (QARN: <http://qarn.org.uk>) rapporteert dat 30.000 mensen in 2013 in gevangenschap werden gehouden.

Mensen hebben een basisrecht op vrijheid. Dit valt onder Artikel 5 van de Mensen Rechten Overeenkomst uit 1998. Het zou een uitzondering moeten zijn om mensen op te sluiten in plaats van de norm. QARN is bezorgd over het feit dat mensen in deze uitzetcentra voor onbepaalde tijd worden vastgehouden en werkt samen met andere organisaties om druk uit te oefenen voor een limiet van 28 dagen dat iemand gevangen gezet kan worden. De regering buigt zich momenteel over een rapport dat door het hele parlement is aangenomen, waarin dit wordt bepleit. Beatrice sprak met Sheila Mosely van het Quaker Asiel en Vluchtelingen Netwerk.

Bezoek aan Bethlehem

15 tot 19 oktober 2015.

door Marlies Tjallingii

In april van dit jaar zijn we op bezoek geweest bij het Arab Educational Institute en het Sumud Story House in Bethlehem. Daar hebben we gesproken met Toine van Teeffelen die al jaren in Bethlehem woont. Hij is getrouwd met een Palestijnse. We



spraken ook met Fouad de voorzitter van het bestuur. Zij stelden voor dat we in oktober workshops zouden geven aan mensen die presentaties geven over het leven met de muur. Vanwege deze vraag hebben we twee dagen gepland in Bethlehem. Een korte impressie in foto's van ons bezoek. Direct na aankomst in Bethlehem kunnen we aanschuiven bij een verhaal van Rania de directeur van het AEI voor een Nederlandse delegatie die een rapport maakt van hun bezoek aan de Commissie

Buitenlandse Zaken van het parlement. We komen hen later nog tegen als we zaterdagavond in het zelfde restaurant eten. Dat is een prachtige bijkomstigheid van op reis zijn!



We lopen van het Aida Vluchtelingenkamp langs de muur met de vrouwen die hun verhaal vertellen. Sylvana vertelde over haar angst toen ze met een gast op bezoek ging bij Claire en door een Israëliische soldaat werd tegengehouden. Tegen de gast zei ze: ik ben niet bang, terwijl ze op haar benen stond te trillen.

Hanan legt uit over het Aida kamp. Ze vertelt dat de muur tussen hen en hun Armeense burens is gebouwd. Zij kunnen elkaar niet meer bezoeken. De sleutel op de muur is het symbool van terugkeer naar hun oorspronkelijke plek. Hanan spreekt uitstekend Engels.

Claire vertelt hoe ze helemaal ommuurt is en veel klandizie is

kwijtgeraakt. Ontroerend is het verhaal als ze een houten kerststal laat zien waar een muur in staat die verwijderbaar is, als een teken van hoop dat de muur ooit een weg zal zijn! Ze vertelt haar verhaal met tranen in de ogen.

Voordat we feedback geven aan de vrouwen, zingen we "Walk in the Light". Tijdens het Najaarsweekend in de Kleine Rug zongen we dat ook en het lied kwam op toen we even een

beweeg pauze hadden. We zingen ook: We shall overcome. Hier krijgt dit lied weer een nieuwe betekenis!



Claire laat de kerststal met de muur zien



walk in the light zingen met de deelnemers aan de workshop



jongeren vertellen hun verhaal bij de muur

De jongeren van het Youth Media Center vertellen over de impact van de muur op hun leven. Veel jongeren weten niet meer dat er geen muur was, de muur is er gewoon, terwijl de iets oudere jeugd zich nog wel kan herinneren hoe de drukste straat van Bethlehem de Jeruzalem-Hebronweg helemaal afgesloten is voor doorgaand verkeer. Het drukke verkeer en de handel en de contacten met Israëli zijn daardoor helemaal stop gelegd.



nieuwe nederzetting van caravans

Zondag 18 oktober zijn we met een taxi van Bethlehem naar Ramallah gegaan voor de Quaker meeting. De taxi chauffeur geeft ons meteen een

uitleg over wat we zien onderweg: hier caravans boven op de heuvel. Dat is de start van een nieuwe nederzetting.

Bij een hele grote settlement: Ma'ala Adumim zien we een wirwar van muren. De taxi chauffeur legt uit dat deze settlement bij Jeruzalem getrokken wordt, waardoor Palestijnen in de toekomst niet meer over de weg kunnen rijden waar we nu rijden.

We komen zonder enige problemen komen we in Ramallah aan en gaan naar de Quaker meeting in het mooi gerestaureerde meeting house, midden in het drukke centrum. Na de meeting hebben we



Met de vrouwen langs het Wallmuseum

contact met Hekmat die voor ons tijdens de cursus vertaalt. Zij is de secretaresse van de Quakers in Ramallah. Jean Zaru is de Verenigde Staten bij familie.

Donderdag 22 oktober gaan we op bezoek bij het Israeli Committee Against House Demolitions. Onze Maandvergadering heeft een minuut aangenomen om deze groep te steunen. We hopen dat andere Maandvergaderingen ook gaan mee werken! Wordt vervolgd.



Hekmat de secretaresse van de Quakers en vertaler en organisator van onze cursus met Marlies voor het Quaker meeting house in Ramallah

De handel gaat door

Van de website van 'Stop de wapenhandel'

De hartverscheurende vluchtelingencrisis is mede door Europa veroorzaakt. In de periode 2004 – 2013 leverden EU-landen voor ruim 82 miljard euro aan wapens aan de regio waar veel vluchtelingen vandaan komen. Toppers zijn: Saudi Arabië met 26 miljard, Verenigde Arabische Emiraten 19, Turkije 6, Oman 7, Kuwait 3, 5, Irak 1, 4, Qatar 2, 3, Israël 2 etc.

In augustus vond in Polen de MSPO wapenbeurs plaats, met onder meer klanten uit het Midden-Oosten. Ook enkele Nederlandse bedrijven waren present. Een week later volgt in Londen de DSEI wapenbeurs, een van de grootste van de wereld. Het ministerie van Buitenlandse Handel faciliteert daar de Nederlandse wapenindustrie met een Holland Paviljoen, waar potentiële klanten worden onthaald en ambtenaren aanwezig zijn om te helpen met het leggen van goede contacten. Klanten komen uit de hele wereld. En in oktober wordt in Korea de ADEX wapenbeurs gehouden.

Het goede nieuws: er komt steeds meer protest.

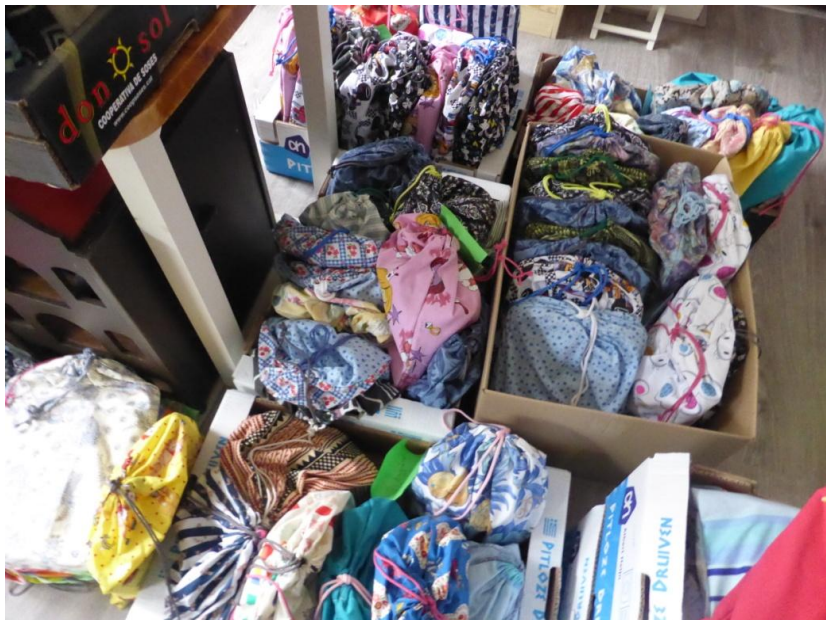


Zuid-Koreaanse luchtdoelraketten

Handen en voeten.

door Wils 't Hart

Wils schreef in de Vriendenkring van juli/augustus over de tasje-actie van Doosgezind-wereldwerk voor Syrische vluchtelingen in Libanon. Het is een groot succes, zie foto's:





Waar zijn Quakerbijeenkomsten? Wijdingsamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam
Antwerpen	geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters tel.: 0032.15.24 75 10 email : boekrijk@hotmail.com
Breda/ Helmond		Info: Corien van Garderen: 076-8502421 Hennie Jansen: 0492-537991
Brussel	iedere zondag 11.00	Quakerhouse, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Bennekom	2e en 4e zondag van de maand: 10.30	"Commanderij", Commandeursweg 44, Bennekom. Kinderen zijn welkom! Op de 2e zondag wordt er eerst van 10.30 – 11.00 een worship-sharing gehouden, daarna wijdingsamenkomst tot 12.00.
Deventer	Wijdingsamenkomst 3 ^e zondag 10.30 Gespreksavond: 1 x maand: 18.30 op wisselend di/do	Wijdingsamenkomst in het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Gespreksavonden, data en inlichtingen bij Frieda Oudakker 0570- 670287 email: friedaoudakker@live.nl
Groningen	2e en 4e zondag van de maand in Groningen: 10.30 1e zondag van de maand te Hellum 10.30	2 ^e en 4 ^e zondag: De Poort, Moesstraat 20, 9717 JW Groningen, tel.: 050-5712624 1 ^e zondag: te Hellum, Hoofdweg 41: Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Peter Spreij; nonmv@pspreij.nl
Den Haag	iedere zondag: 10.30	Stadhouderslaan 8, Den Haag Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma.
Wijhe, bij Zwolle	Op 1e zondag van de maand 10.30	Wim en Deborah Balijon: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe



Wijdingsamenkomsten op Afstand

1. Meeting at a Distance. Inlichtingen: caroline.wilson@esade.edu
2. Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones. Bekendmaking op: Quakerworship.org
3. Quaker Faith and Fellowship www.Quakerfaithandfellowship.org

Vrienden in het hele land



Maandvergaderingen

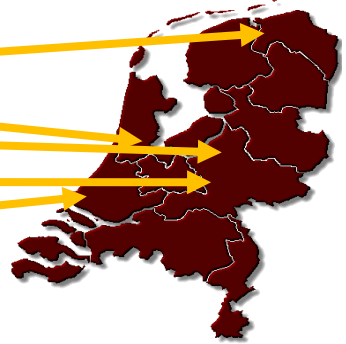
NON

A'dam

Deventer

MiZuNed

Haagse



Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers). Tel.: [06 13700682](tel:0613700682) e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 tnv Religieus Genootschap der Vrienden - Quakers- te Zwolle.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, bibliothecaris - vacature,

Quaker Literatuur: Willem Furnée ; Badhuisweg149, 2597JN 's-Gravenhage telefoon: 070-3220544, e-mail: literatuur@Quakers.nu Bankrek.: NL70 INGB 0000 313040 t.n.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Hans Weening, Lijnbaansgracht 208b, 1016 XA Amsterdam, 085-8780821 hweening@xs4all.nl
Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 tnv A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Willem Furnée
haagsevrienden@Quakers.nu Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. Tel. 070-3600621. Bankre.k: NL48 INGB 0001 8562 21 tnv Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Pieter Ketner, p.ketner@upcmail.nl Corr.adres: Els Ramaker, 0344 606818. mob:0636361350. email: Els@ramaker.me Bankrek: NL67 TRIO 0197 6518 52 ten name van Rel.Gen.der Vrienden-Quakers- te Deventer.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0570-670287 email: friedaoudakker@live.nl

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Peter Spreij ; Watersingel 17, 9351 XN Leek, Tel.: 0594-769063; nonmv@pspreij.nl
Bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 tnv N.O.N. MV Rel.Gen. d. Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds: schrijver vacature. Penningm: Johannes Borger, johannes.borger@hotmail.com Bankrek. NL19 INGB 0000 220644 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Peter van Leeuwen, Tel.: 0182-611786; vyqrea@gmail.com. Bankrek. NL28 INGB 0002 5386 85 t.n.v. VVQREA te Helmond.